

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausuntopyyntö 13.1.2020

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston ja ELY-keskuksen lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanon järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi TE-toimistoille kuuluvaa päätösvaltaa työttömyysetuuden ja vuorottelukorvauksen saamisen edellytysten ratkaisemisesta Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille. TE-toimisto päättäisi kuitenkin edelleen työttömyysturvaseuraamusten asettamisesta.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto ja ELY-keskus toteavat yhteisenä lausuntonaan seuraavaa:

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto ja ELY-keskus toteavat, että työttömyysturvajärjestelmän uudistus tulisi kytkeä sosiaaliturvan kokonaisuudistukseen, jotta muutoksella saavutettaisiin todellisia synergiaetuja. Näin toimien julkisen talouden kustannusvaikutukset voitaisiin arvioida kokonaisuudistuksen yhteydessä laajemmin. Työttömyysetuuden maksajathan ovat arvioineet, että ehdotetussa työttömyysturvajärjestelmän uudistuksessa pelkästään tietojärjestelmien muutoksista aiheutuu noin 10 miljoonan euron kustannukset.

Lakimuutoksien perusteluissa todetaan, että tavoitteena on edistää joustavaa työttömyysetuuden hakemista ja että työnhakijan etuuden saamiseen liittyvä asiointi tapahtuisi pääsääntöisesti vain työttömyysetuuden maksajien kanssa. Tavoite on kannatettava, mutta koska työttömyysetuuden maksaminen on kiinteässä yhteydessä työnhaun voimassa oloon, asiakas joutuu muutoksenkin jälkeen asiomaan eri tahojen kanssa työttömyysetuutta hakiessaan. Oman lisänsä tähän tuovat myös 2020 käynnistyvät työllisyyden kuntakokeilut, joissa kunnille siirretään merkittävä osa TE-toimistojen nykyisistä tehtävistä.

Päätösvallan siirtäminen maksajille edellyttää huolellista varautumista, jossa huomioidaan asiakaspalvelun laatu ja sujuvuus. Oikealla resurssien mitoituksella on suora yhteys asiakaspalvelun laatuun ja palvelulupauksien täyttymiseen. Työnhakija-asiakkaan työttömyysetuuden selvittäminen ja sen maksaminen ei saa pitkiä lainsäädännön muutoksen vuoksi.

Työttömyysetuuden maksajien henkilöstön osaaminen tulee varmistaa hyvissä ajoin ennen lakimuutoksen voimaan tuloa, koska maksajille siirtyy huomattava määrä uusia tehtäviä. Osaamisen tason ylläpidosta muutoksen jälkeenkin on huolehdittava, jotta lain yhdenmukainen soveltaminen voidaan turvata.

Esityksessä ehdotetaan joidenkin työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyvien tehtävien keskittämistä valtakunnallisesti. Alueellinen paikallistuntemus

5.3.2020

on varmistettava, mikäli esitys tarkoittaa valtakunnallista yhteistä työjonoa, josta käsiteltävät asiat poimitaan saapumisjärjestyksessä.

Tietoteknisten yhteyksien tulee olla toimivia, jotta tiedon kulku työttömyysetuuk-
sien maksajien ja TE-toimiston/työllisyyden kuntakokeilujen välillä toimii sujuvasti
ilman turhia viivytyksiä. Tietosuojaan liittyvät asiat ja yhteyksien tietoturvaati-
mukset tulee olla kunnossa ja asiakkaalla tulee olla saatavilla tieto siitä, ketkä hä-
nen asioitaan hoitavat.

Muutosviestintä työttömyysetuuden maksajien ja TE-toimiston henkilöstön kanssa
tulee aloittaa varhaisessa vaiheessa, jotta vältetään turhilta spekulatioilta, joita
muutostilanteeseen väistämättä liittyy.

Asiakasviestinnän tulee olla selkeää, yhdenmukaista ja eri kanavilla tuotettua.
Epätietoinen asiakas on todennäköisesti yhteydessä eri tahoille (kunnat, TE-
palvelut, Kela, työttömyyskassat), joten asiakkaalla tulee olla selkeä käsitys siitä,
miten etuutta haetaan ja minne mahdolliset liitteet tulee toimittaa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto ja ELY-keskus suhtautuvat vuorotteluvapaan
tehtävien siirtämiseen työttömyysetuuden maksajille varauksellisesti. Esitysluon-
noksessa vuorotteluvapaan sijaisen työttömyyседellytysten tutkiminen vaikuttaa
epäselvältä. Annetussa esityksessä todetaan, että vuorottelukorvauksen maksa-
jalle on toimitettava selvitys sijaisen työttömyydestä, mutta epäselväksi jää, kuka
vastaa sen toimittamisesta. Työnantajien ja vuorotteluvapaalle jäävien tulee jat-
kossa voida toimittaa vuorotteluvapaaseen liittyvät sopimukset ja liitteet sähköi-
sinä.

Perusteluissa todetaan, että vuorottelukorvauksen maksaja selvittäisi sijaiseksi
palkattavan henkilön työttömyyden keston esimerkiksi henkilölle maksettujen työt-
tömyysetuustietojen perusteella tai tulotietojärjestelmän tietoja hyödyntämällä. Li-
säksi todetaan, että vuorottelukorvauksen maksaja saisi TE-toimistosta tiedot
työnhaun kestosta. Tämä lain kohta edellyttää tarkennusta, jotta sijaisen edellytys-
ten tutkiminen olisi sujuvaa

Esitettyjen lakimuutoksen myötä TE-toimiston työttömyysturvaseuraamusten käsit-
telijöiden tehtäväkenttä muuttuu, kun osa tehtävistä siirretään maksajille. Uudis-
tuksen toimeenpanossa on syytä huomioida, että meneillään on myös mittavien
työllisyyden kuntakokeilujen käynnistyminen. Mikäli ehdotetut lakimuutokset tule-
vat voimaan 1.4.2021, tulee kuntakokeilujen vaikutuksia tarkastella TE-hallinnon,
eri tietojärjestelmien ja viestinnän näkökulmista tarkemmin suhteessa esitettyihin
lakimuutoksiin.

Johtaja

Maire Mäki

Palvelujohtaja

Tarja Jokimäki

Jakelu

TEM, kirjaamo
Vartio Eeva, TEM